

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e. V.

(17a) Hüttenfeld über Weinheim/Bergstraße

Schloß Rennhof - Telefon 22

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malon-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

Nr. 19 (48) 1962 m. rugsėjo 15 d.

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO TARYBOS SESIJA 1962 m. rugsėjo 8-9 d.d.

Negalint sesijoje dalyvauti vyriausiajam amžiumi Kr. Tarybos nariui dr. J. Griniui, atidarymo pareiga atiteko amžiumi antrajam nariui A. Mariūnui ir jauniausiajam amžiumi V. Lenertui. Kadangi sesija prasidėjo kaip tik Tautos Šventės dieną, tai trumpu žodžiu ir susikaupimo minute buvo prisiminti ir pagerbti žuvusieji už lietuviškuosius idealus, iškelta Lietuvos trispalvė ir sugiedotas Tautos Himnas. Į Kr. Tarybos sesijos prezidiumą buvo išrinkti Iz. Rugienius, Fr. Skėrys ir J. Valiūnas. Fr. Skėrys prisiėmė sekretoriaus pareigas, o Iz. Rugienius ir J. Valiūnas posėdžiams pirmininkavo pakaitomis. Prezidiumo nariams buvo pavesta perduoti Kr. Tarybos sveikinimus įvairiems asmenims bei institucijoms. Balsų skaičiavimo komisijon buvo išrinkti V. Lenertas ir dr. J. Norkaitis.

Kr. Tarybą žodžiu sveikino VLIKo VT pirmininkas J. Glemža, BALFo įgaliotinis Iz. Rugienius, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas J. Norkaitis, apylinkių pirmininkų suvažiavimo įgaliotinis S. Antanaitis, Paryžiaus gyventoja dr. J. Deveikė, iš Vechtos senelių prieglaudos dievdirbis St. Motūzas. Pastarasis ta pačia proga įteikė Vasario 16 gimnazijai per jos direktorių savo drožinį, vytį. Visiems sveikinusiems padėkojo prezidiumo pirmininkas J. Valiūnas.

Apie savo kadenciją baigiančios Kr. Valdybos veiklą pranešė jos pirmininkas kun. Br. Liubinas ir išdininkas J. Stankaitis. Pirmininkas palietė Kr. Valdybos organizacinę pusę, jos nuveiktus darbus kultūrinėje srityje, Gimnazijos priestato statybą, bendradarbiavimą su lietuviškėmis ir vokiškėmis įstaigomis, 1962 metams gautas ir 1963 metams jau paprašytas iš vokiškųjų ministerijų finansines subsidijas Gimnazijai ir Bendruomenei. Išdininko pranešimas koncentrovosi apie Gimnazijos ir Bendruomenės finansinius reikalus, 1961/62 metų apyskaitą ir 1962/63 metų sąmatą. Su padėka buvo paminėti visi Vasario 16 gimnazijos rėmėjai. Apie Garbės Teismo darbus pranešė jos pirmininkas dr. P. Karvelis, apie Švietimo Komisijos veiklą pirmininkas tėv. A. Bernatonis ir apie Vasario 16 gimnaziją jos direktorius kun. dr. L. Gronis. Jis išsamiai išdėstė šiuometines Gimnazijos problemas, su dėkingumu išskaičiavo jos rėmėjus ir metė viltingą žvilgsnį į Gimnazijos ateitį. Kontrolės Komisijos aktą perskaitė jos pirmininkas J. Barasas. Po pranešimų vyko ilgos ir dalykiškos diskusijos, iš kurių išplaukė visa eilė rezoliucijų, ypač, liečiančių finansų tvarkymo sritį. Buvo patvirtintos Kr. Valdybos ir Gimnazijos 1961/62 metų apyskaitos ir priimtos 1962/63 metų sąmatos. Sudaryta komisija, turinti išstudijuoti visus veikiančiuosius Bendruomenės organų ir

Vasario 16 gimnazijos nuostatus ir apie savo darbo rezultatus šėkančioje Kr. Tarybos sesijoje referuoti. Komisijon išrinkti kun. dr. J. Aviža ir Iz. Rugienius, paliekant jiems teisę pritraukti daugiau kompetentingų bendradarbių. Nutarta siųsti 1963 m. į PLB Seimą Toronte Kr. Valdybos pirmininką ir Vasario 16 Gimnazijos direktorių. Kitus 4, galinčius finansuoti savo kelionę, pavesta surasti Kr. Valdybai, teikiant pirmenybę Vokietijos LB nariams. Klausimų ir sumanymų punkte buvo atkreiptas dėmesys į ateities veiklą, ją skirstant į 3 sritis: a). kultūrinę, b). socialiniai ekonominę ir c). Vasario 16 gimnazijos priestato statybos vykdymą. Priėmus eilę atitinkamų rezoliucijų, konkrečių darbų vykdymas sudėtas į Kr. Valdybos rankas. A. Mariūnas pasiūlė įvesti Kr. Tarybos garbės nario titulą, o O. Boehm-Krutulytė pasiūlė išreikštis padėką Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių būrelio vadovei mok. E. Tamošaitienei už jos atliktą didelį darbą, populiarinant lietuvių vardą kitų tautų tarpe. Abudu pasiūlymai Kr. Tarybos narių buvo vienbalsiai priimti. Pirmaisiais Kr. Tarybos garbės nariais tuoj pat buvo išrinkti Balfo pirmininkas kan.dr.J.B. Končius ir ilgametis Kr. Tarybos narys, su šia kadencija iš jos pasitraukias, E. Simonaitis. Kr. Tarybos sesijos prezidiumui pavesta juodviem įteikti atitinkamus garbės raštus.

Sėkančiai kadencijai į LB Vokietijos Krašto organus išrinkta:

- I. Krašto Valdyba: kun. Br. Liubinas, Al. Mariūnas, Iz. Rugienius, Fr. Skėrys ir Jn. Valiūnas.
 II. Garbės Teismas: Pirmininkas dr. P. Karvelis; nariai - K. Šimkevičius ir Jz. Venckus.
 III. Kontrolės K-ja: J. Barasas, O. Boehm-Krutulytė ir J. Kriščiūnas.
 IV. Krašto Tarybos atstovas Švietimo Komisijoje: dr. J. Norkaitis.

Krašto Tarybos sesija buvo baigta tą dieną prezidiumui pirminkaujančio Iz. Rugieniaus žodžiu ir Tautos Himnu.

KRAŠTO VALDYBOS POSĖDŽIAI

Rugsėjo 8 d. rytą įvyko baigiamasis senosios Kr. Valdybos posėdis, o rugsėjo 9 d. vakare pirmasis naujai išrinktosios Kr. Valdybos posėdis. Jame buvo pasiskirstyta pareigomis sekančiai:

Pirmininkas	-	Izidorius RUGIENIUS
Vicepirmininkas	-	kun. Bronius LIUBINAS
Iždininkas	-	Aleksandras MARIŪNAS
Sekretorius	-	Fricas SKĖRYS
Narys	-	Jonas Valiūnas

Rugsėjo 10 d. įvyko trečiasis posėdis, kuriame naujoji Valdyba susipažino su savo darbų apimtimi. Referentais į posėdį buvo pakviesti baigusios savo kadenciją Valdybos iždininkas Jonas Stankaitis ir vicepirmininkas bei Kr. Valdybos raštinės vedėjas Erdmonas Simonaitis. Krašto Valdybos reikalų vedėju pakviestas jos iždininkas A. Mariūnas, kurio uždavinių tarpe didžiausią vietą užims Gimnazijos patalpų statybos vykdymas.

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO APYLINKIŲ PIRMININKŲ/SENIŪNŲ IR VARGO MOKYKLŲ VEDEJŲ SUVAŽIAVIMAS 1962 m.

Jis įvyko Huettenfelde š.m. rugsėjo 7 d. Apylinkėms atstovavo:

1. Augsburgui - dr. E. Seika, 2. Bad Zwischenahn - P. Kazirsk.
3. Bocholt - K. Šimkevičius, 4. Burgsteinfurt - J. Žiemelis, 5. Em-

stetten/Muenster - J. Umbrazevičius, 6. Osnabrueck - K. Vaitiekūnas, 7. Huettenfeld - S. Antanaitis, 8. Krefeld - J. Sprainaitis, 9. Me... gen - kun. dr. J. Petraitis, 10. Nordhessen - I. Šmigelskis, 11. Hamburg - E. Čerkus, 12. Rastatt - J. Rugulis, 13. Salzgitter - Lebenstedt - Masiliūnas, 14. Vechta - S. Motūzas ir 15. Weinheim - E. Simonaitis. Vargo Mokyklų mokytojai dalyvavo šie:

1. Bad Zwischenahn - A. Šaltys, 2. Klein-Buelten - A. Nomeika, 3. Memmingen - M. Budriūnas, 4. Muenchen - J. Laukaitis ir 5. Osnabrueck - Martinaitis. O. Boehm - Krutulytė ir I. Apyrubis dalyvavo kaip Kr. Valdybos įgaliotiniai prie Vokietijos kraštų vyriausybių. Suvažiavimas atidarė Kr. Valdybos pirmininkas kun. Br. Liubinas. Prezidiuman buvo išrinkti S. Antanaitis pirmininku, dr. E. Seika sekretorium ir V. ... tinaitis nariu. Kr. Valdybos vicepirmininkas E. Simonaitis laikė ... ratą Bendruomenės organizacijos klausimais, o išdininkas ir Švietimo Komisijos narys J. Stankaitis švietimo reikalais. Abudu referatai ... šaukė gyvas ir konstruktyvias diskusijas, nutariant įteikti Kr. Valdybai eilę sugestijų. Apie apylinkių ir Vargo mokyklų veiklą bei jų problemas pranešė dalyvaujantieji atstovai. Suvažiavimas nutarė ... veikinti PLB valdybą Toronte, Balfo valdybą JAV-bėse ir išreikšti padėką savo kadenciją baigiančiai PLB Vokietijos Krašto Valdybai už jos paskutiniųjų metų veiklą. Suvažiavimas baigtas Tautos Himnu.

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS PIRMININKO PRANEŠIMAS KRAŠTO TARYBAI JOS SESIJOJE 1962 m. rugsėjo 8-9 d.d.

Krašto Valdyba. 1961 m. Kr. Tarybos sesijoje išrinktoji Kr. Valdyba savo posėdyje rugsėjo 3 d. pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirmininkas kun. Br. Liubinas, vicepirmininkas E. Simonaitis, išdininkas J. Stankaitis, sekretorius I. Apyrubis, narys A. Šukys. Metų eigoje Kr. Valdyba posėdžiams buvo susirinkusi 10 kartų. Visuose posėdžiuose dalyvavo visi 5 V-bos nariai. Kr. Valdybos vicepirmininkas kartu buvo ir apmokamas Kr. Valdybos tarnautojas raštinės vedėjo pareigose. Kr. Valdybos išdininkas J. Stankaitis, būdamas Vasario 16 gimnazijos ūkvedžiu, atlikinėjo taip pat kai kuriuos Kr. Valdybos darbus, gaudamas už tai dalį savo atlyginimo iš Kr. Valdybos lėšų. Pirmininkas atvažiūdavo kas savaitę į Kr. Valdybos būstinę atlikti bėgamiesiems darbus ir jam būdavo atlyginamos kelionės išlaidos. Be čia suminėtųjų Kr. Valdybai dar dirbo raštininkė ir buhalteris, kurie, kartu būdami ir Vasario 16 gimnazijos tarnautojais, savo algas gaudavo proporcingai iš abiejų įstaigų.

Krašto Valdybos Darbai. 1.) Informacijos: Jų buvo išleista 11 numeruotų Siuntinėjama LB apylinkėms, Balfo įgaliotiniams ir lietuviškajai spaudai visame laisvajame pasaulyje, kuri, ypač JAV-bėse ir Kanadoje, formacijų medžiagą gausiai panaudoja savo puslapiuose. Informacijas redagavo J. Stankaitis.

2. Minėjimai, Apylinkių kultūrinė veikla ir jų lankymas.

a.) Kr. Valdyba surengė centrinį Vasario 16-tosios minėjimą Stuttgarte vasario 18 dieną. Dalyvavo virš 500 žmonių, lietuvių ir kitatautybių. Šalia dienos paskaitininko Vokiečių - Lietuvių sąjungos pirmininko dr. J.H. Dahmen, reikšmingas sveikinimo kalbas pasakė Baden-Wuertbergo parlamento pirmininkas dr. Gurb, to krašto vyriausybės įgaliot viceministras Schwarz ir Rottenburgo vyskupo atstovas prel. Hufnagel. Kalbėjo taip pat estų, latvių ir lenkų atstovai. Mėniškąją programos dalį išpildė dainininkė M. Panse-Šimaniukštytė, aktoriai E. Gedikaitė - Tamošaitienė ir H. Bender, Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė ir Stuttgarto teatro styginis kvintetas. Minėjimui lėšos gautos iš Baden-Wuerttembergo krašto vyriausybės. Kr. Valdyba finansiniai p...

rėmė plataus masto Vasario 16 minėjimą Bocholte. Paremti įvairūs minėjimai Neustadte, Nordhessene, Hamburge, Kaiserslauterne.

b.) Apylinkių kultūrinė veikla. Kadangi šie metai buvo atžymėti Kr. Tarybos rinkimų ženklu, todėl iš Kr. Valdybos tiesioginiai nebuvo imtasi apylinkių lankymo su kultūrine programa, kaip tai buvo daroma vieneriais metais anksčiau. Kr. Valdybos narių dauguma atstovavo nuomonę, kad Kr. Valdyba turi vengti kultūriniams reikalams skirtus pinigus panaudoti taip, kad kokiam asmeniui ar grupei iš to susidarytų politinės naudos. Už tai Kr. Valdyba skatino apylinkes vystyti kultūrinę veiklą, žadėdama jų darbus, pagal galimybes, remti finansškai. Dalinai tų skatinimų vaisius ir buvo viršminėtieji ir daugelis nesuminėtų minėjimų. Ypač gražiai pasireiškė Westfalijos LB apylinkė, susiorganizavusios Lietuvių kultūros dienas Duesseldorfe, birželio 16-17 dienomis. Tų dienų iniciatorium ir organizatorium buvo PLB VKV įgaliotinė prie Westfalijos vyriausybės O. Boehm-Krutulytė. Dalyvavo 8 apylinkių pirmininkai ar šiaip aktyvūs veikėjai. Gražių kultūrinių parengimų buvo surengta Hamburge, Luebecke, Osnabruecke, Lebenstedte, Bremene, Uhlerborne, Schwetzingene, Memmingene, Muenchene ir kitose apylinkėse. Daugelyje jų aktyviai dalyvavo vienas ar kitas Kr. Valdybos narys. Čia kalbantysis dalyvavo Pabaltiečių Kultūros dienos Luebecke ir ta proga aplankė eilę LB apylinkių Vokietijos šiaurėje. Š. Vokietijos apylinkes 1961 m. spalio mėnesį lankė vicepirmininkas E. Simonaitis.

3. Studijų Savaitė. Jau 1961 m. rugsėjo 26 d. posėdyje buvo nutarta teigiamai atsakyti į ELFB valdybos kvietimą dalyvauti Lietuvių Studijų Savaitės rengime. Sausio 7 d. Muenchene įvyko Studijų Savaitės rengėjų pasitarimas, kuriame dalyvavo Kr. Valdybos pirmininkas ir narys A. Šukys. Čia prieita išvados, kad Kr. V-bai netinka dalyvauti tokiu pat titulu rengėjų eilėse, kaip pav., skautai, ateitininkai, kurie visi yra LB nariai. Kr. Valdyba sutiko būti Lietuvių Studijų Savaitės globėju ir jai parūpinti lėšas. Kr. Valdybai tai padaryti pavyko, gavo tam reikalui iš Pabėgėlių ministerijos Bonnoje DM. 8.000. Studijų Savaitė (rugpiūčio 21-28 d.d.) praėjo labai sklandžiai. Dalyviai apie 100 lietuvių iš įvairių organizacijų ir įvairių Europos kraštų. Dalyviai temokėjo tik registracijos mokestį po DM. 20 arba DM. 10 (jaunimas). Jaunimui, paskaitininkams ir daliai vargingesniųjų dalyvių buvo apmokėta ir kelionės išlaidos. Paskaitininkai gavo honorarus. Grindinės Studijų Savaitės temos buvo: Rytų Europos likimas ir 100 metų Maironio gimimo sukaktis. Viena diena buvo skirta krikščionių vienybės klausimo svarstymui. Studijų Savaitės moderatorium buvo prof. A. Maceina. Paskaitininkai ir pranešėjai: prof. Z. Ivinskis, prof. A. Maceina, dr. P. Reklaitis, dr. J. Vidzgiris, rašytojas Spalis, muzikantas V. Banaitis, tėv. A. Bernatonis, E. Simonaitis, J. Stankaitis, T. Povilavičius, V. Natkus. Dainininkė M. Panse-Simaniukštytė dainavo solo, jaunimas paruošė linksmavakarį, skautai laužą, studentai Maironio vakarą, A. Grinienė montažą Tėvynės Valandėlei. Dvasiniais reikalais rūpinosi katalikų kunigas J. Kalvaitis ir evangelikų kunigas Stanaitis. Techniškąją dalį tvarkė kun. dr. J. Aviža ir A. Grinienė.

4. Vargo Mokyklos. Jos veikia sekančiose vietovėse su sekančiais mokyklų vedėjais: 1.) Bad Zwischenahn - A. Šaltys, 2.) Bremen - L. Pocienienė, 3.) Diepholz - J. Mozūraitis, 4.) Hagen - D. Kalvaitis, 5.) Buelten - A. Nomeika, 6.) Krefeld - J. Sprainaitis, 7.) Memmingen - M. Budriūnas, 8.) Muenchen - J. Laukaitis, 9.) Osnabrueck - V. Martinitis.

5. Apylinkių pirmininkų/seniūnų ir Vargo mokyklų mokytojų suvažiavimas. Jis įvyko vakar, t.y. rugsėjo 7 d. Dalyvavo 15 apylinkių pirmininkai ar jų atstovai ir 5 mokytojai. Pranešėjai buvo visi dalyviai ir Kr.

Valdybos nariai su ilgesniais referatais - E. Simonaitis ir J. Stan-
kaitis.

6. Bendradarbiavimas su kitomis lietuviškomis institucijomis. 1961 m. lapkričio 4 d. Huettenfelde Kr. Valdybos iniciatyva įvyko lietuviškųjų institucijų bei organizacijų posėdis, kuriame buvo atstovaujama Lietuvių Katalikų Sielovada, Vliko VT, Raudonasis Kryžius, Balfas, MIT, Vasario 16 gimnazija, ELFB ir LS lietuvių kuopos. Buvo aptarta aktu-
lieji kultūriniai, politiniai ir socialiniai lietuvių reikalai. Spalio 7 d. Kr. Valdybos atstovai dalyvavo ELFB sušauktame pasitarime Studij. Savaitės reikalais. Metų bėgyje įvairiais klausimais buvo laikoma geras kontaktas su įvairiomis lietuviškomis institucijomis, organizacijomis ar šiaip aktyviais lietuvių veikėjais.

7. Krašto Valdybos įgaliotiniai prie kraštų vyriausybių yra sekantieji: Bavarijoje kun. J. Tautkevičius, Baden-Wuerttemberge S. Jauniškytė, Rheino-Westfalijoje O. Boehm-Krutulytė, Ž. Saksonijoje I. Apyrubis, Hamburgo kun. V. Šarka, Schleswig-Holsteine P. Liegus. Jų veikla vyksta savarankiškai, tačiau Kr. Valdyba nori būti informuojama apie jų darbus ir gaunamas lėšas kultūrinei ir kitai lietuviškajai veiklai.

8. Santykiai su vokiečių įstaigomis ir iš jų gautoji finansinė parama. Pagrindiniai partneriai buvo Baden-Wuerttembergo krašto vyriausybė su jos atstovybe Karlsruheje ir Pabėgėlių ministerija Bonnoje. Kr. Valdybos pirmininkui teko pakartotinai lankytis tiek Stuttgarte, tiek Bonnoje, beveik išimtinai kultūrinių planų finansavimo reikalais. Stuttgarte buvo lankytasi kartu su įgaliotine S. Jauniškyte. Bonnoj ministerijoje būta 2 kartus: 1961 m. gruodžio 7 d. ir 1962 m. rugsėjo 3 d. Abu du kartu buvo kalbėtasi su Oberregierungsrat M. Lueder. Paskutinį kartą ypač buvo paliestas paskolos Gimnazijos statybai klausimas. Kadangi išdininkas darys pranešimą atskirai, tai finansinius dalykus paliesiu tik prabėgomis, palygindamas su praėjusiais metais. Iš Bonnos kultūriniam reikalams, įskaitant studijų savaitę, 1962 m. gauta DM. 44.000 (pernai DM. 28.000), Gimnazijai DM. 40.000 (1961 - DM. 24.000, 1960 - DM. 12.000). Iš Baden-Wuerttembergo finansuota centrinis Vasario 16 minėjimas Stuttgarte su DM. 1.500 ir Gimnazijai paskirta DM. 30.000. Eina derybos dėl kai kurių inventoriaus dalykų palengvinto įsigijimo ir barakų remonto. Kiti kraštai teikė atitinkamas sumas lietuviškajai veiklai per Kr. Valdybos įgaliotinius prie jų vyriausybių. Tačiau, deja, šiuo klausimu negaliu išsamiau pasisakyti, nes įgaliotiniai, išskyrus vieną, nesiteikė suteikti Kr. Valdybai tiesioginių to pobūdžio informacijų.

9. Vasario 16 gimnazijos priestato reikalai. Reikia pasakyti, kad Kr. Valdyba čia neturi kuo pasigirti. Planai kaip tik šiandien patvirtinti Mannheimo apskrities valdybos ir jau galima pradėti statybos darbus. Pasirašyta sutartis su architektu Lortz statybai vykdyti. Gauta iš Kr. Tarybos narių sutikimas imti pašalpą paskolos formoje DM. 300.000 sumoje. Paskolą tol nereikia gražinti ir nereikia mokėti jokių nuosimčių, kol pastatas tarnaus lietuvių gimnazijai. Hypoteka uždedama tik ant tos sklypo dalies, kur stovės pastatas. Atlikta visa eilė paruošiamųjų darbų, kaip tai matavimas ir vandens lygio ištyrimas. Pasitarimams su architektu paskutiniu metu buvo kviestas taip pat p. A. Mariūnas.

10. Kiti Vasario 16 gimnazijos reikalai. Išsamų pranešimą padarys jos direktorius. Čia tik noriu pasakyti, kad nuo spalio mėn. 10 dienos kun. dr. L. Gronis dėl sveikatos motyvų pasitraukia iš direktoriaus pareigų. Švietimo Komisija yra paprašyta pasiūlyti naują kandidatą į Vasario 16 gimnazijos direktorius. Iki šiol dar jokio pasiūlymo nėra gauta.

11. Raudonojo Kryžiaus paieškojimai. Jie buvo tęsiami toliau, bendr. darbiaujančiant su vokiečių R. Kryžiumi. Tam reikalui iš jų gauta DM. 60 subsidija.

Apylinkių veikla. Vokietijos krašte šiuo metu yra 59 LB apylinkės. Kadencijos bėgyje įsteigta 1 nauja apylinkė. Solidarumo mokesčiai buvo mokami labai gerai. Yra visa eilė apylinkių, kurios jau eilė metų nesilaiko statuto nuostato kasmet rinkti savo vadovaujančius ganus. Kai kuriose nėra jokių rinkimų buvę virš 10 metų, tačiau savo veikla jos nėra paskutinėje vietoje. Yra apylinkių, kur vyksta nuolatiniai barniai su Balfo įgaliotiniais, yra ir tokių, kur šios abi organizacijos sugyvena broliškai, yra ir tokių, kur apylinkių Balfo reikalai sudėti į tas pačias rankas. Bendrai, galima jausti teligentinių jėgų trūkumą.

Kr. Tarybos rinkimai. Nors tai nėra kokia nors Kr. Valdybos veiklos sritis, tačiau vistiek ir Kr. Valdyba tuo reikalu turėjo padėti šiek tiek pastangų. Pirmiausia, Kr. Valdybai buvo pavesta prarasti Rinkimų Komisijos rinkimus, ką ji atliko korespondenciniu keliu. Toliau, ir mai Kr. Valdybai sudarė apie DM. 1.500 pridedamųjų išlaidų. Be to gauta visa eilė nusiskundimų dėl Rinkiminės Komisijos veiklos ir perduoti ten, kur Kr. Valdybos manymu jie priklausė.

Žvilgsnis į ateitį. Dalis darbų liks tie patys. Jų svarbiausias tai visokeriopas Vasario 16 gimnazijos išlaikymas. Finansiniai prašymai 1963 metams Bonnoje jau įteikti. Gimnazijai prašoma DM. 90.000 kitiems kultūriniais reikalams ir administraciniais LB reikalams 85.000. Siekiama, kad būtų perimta bent mokomojo personalo algos. P.M. Lueder pareiškė, kad pereinamais metais tam jau buvo daug vilčių, bet viską sugriovė per didelis bendrasis Federalinės vyriausybės džetas ir eilė katastrofų. Šiomet tas klausimas bus keliamas iš naujo.

Visa kultūrinė veikla priklausys nuo naujosios Valdybos iniciatyvų ir sumanumo. Tikslai liekasi tie patys: lietuviškosios gyvybės išlikimas ir jos ugdyimas Vokietijoje gyvenančių lietuvių tarpe.

KRAŠTO VALDYBOS PIRMININKAS BONNOJE

Kun. Br. Liubinas, baigdamas savo kadenciją kaip Kr. Valdybos pirmininkas, buvo priimtas Pabėgėlių ministerijoje Bonnoje rugsėjo mėn. 3 d., kur turėjo ilgesnį pokalbį su Vyr. Vyriausybės Patarėju M. Lueder. Buvo aptarti finansiniai Kr. Valdybos ir Vasario 16 gimnazijos reikalai.

VOKIETIJOS KATALIKŲ UŽSIENIO SEKRETARIATO SIDABRINIS JUBILEJUS

Rugsėjo 2 d. Bonnoje buvo paminėta Vokietijos Katalikų Užsienio Sekretariato 25 metų veiklos sukaktis. Sekretariato užduotis rūpintis vokiečių katalikų religiniu aptarnavimu svetimuose kraštuose ir užsieniečių pastoracija Vokietijoje. Sekretariato vedėju jau 25 metų yra prel. Albertas Buettner. Iškilmsė dalyvavo Koelno kardinolas J. Frings, Vatikano Nuncijus Vokietijai Arkv. Bafile, 2 vyskupai iš P. Amerikos, daug vokiečių misionierių iš įvairių kraštų, ypač iš P. Amerikos ir užsieniečių katalikų misijų atstovai Vokietijoje. A. Bernatoniui dėl ligos negalint dalyvauti, jį ir lietuvius atstovavo kun. Br. Liubinas.

XII PERSEKIOJAMOSIOS BAŽNYČIOS KONGRESAS

Jis įvyko Koenigsteine, 1962 m. liepos 28 - 31 dienomis. Buvo svarstoma persekiojamos Bažnyčios komunistiniuose kraštuose ir komunistų skverbimosi į laisvuosius kraštus klausimai. Dalyvavo 30 tautų, jų tarpe ir lietuviai. Tautų pasirodymo vakarą Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė labai gražiai atstovavo lietuvių liaudies meną ir susilaukė didelio dalyvių įvertinimo.

LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

PLB Vokietijos Kr. Valdybos globojama ir finansuojama Lietuvos Studijų Savaitė įvyko Koenigsteine, rugpiūčio mėn. 21 - 28 dienomis. Pramatytoji ir pakartotinai skelbta programa buvo išpildyta su sekantais pasikeitimais: prof. J. Eretas neatvyko ir paskaitos nelaikė, apie jaunimo švietimą referavo J. Stankaitis, paskaitą apie krikščionių vienybę laikė prof. A. Maceina. Maironio minėjimo (lietuviškojo ir vokiškojo) meniškąją programą išpildė solistė M. Panse-Simaniukė ir deklamatorės R. Tamošaitytė su M. Panse jr. Tėvynės vakaro programą paruošė A. Grinienė, linksmavakarį pravedė R. Bačkis, skautų laužui vadovavo Br. Čepulevičius. Paskutinę dieną buvo gauta žinia apie arkv. T. Matulionio mirtį ir už jo vėlę buvo atlaikytos gedulingos pamaldos. Dvasiniais katalikų reikalais rūpinosi kun. J. Kalvaitis, o evangelikų - kun. Stanaitis. Studijų savaitėje dalyvavo apie 100 asmenų, jų tarpe svečias iš JAV-bių, prel. J. Balkūnas.

ARKIVYSKUPAS TEOFILIS MATULIONIS

Vatikaną patvirtintu pranešimu iš Lietuvos, š.m. rugpiūčio 20 mirė arkv. Teofilis Matulionis, sulaukęs 89 metų amžiaus. T. Matulionis buvo gimęs 1873 m. liepos 4 d. Kadariškių kaime, Utenos apskr., kunigu išventintas 1900 m. Petrapilyje, Pijaus XI slaptai paskirtas titulinis vyskupu ir Mohilevo arkivyskupijos administratoriumi 1920 m. o 1929 m. vasario 9 d. taip pat slaptai konsekruotas vyskupu. 1943 sausio 9 d. paskirtas Kaišiadorių vyskupijos vyskupu ordinaru, 1962 m. pakeltas arkivyskupu. Pirmą kartą bolševikų buvo suimtas 1923 m. Petrapily ir kalintas iki 1925 m. Antru kartu suimtas 1929 m. pabalgijoje ir po 11 mėnesių tardymo nuteistas 10 metų į koncentracijos stovyklą Solovkose, Baltosios jūros salose, Arktikoje. Po 11 mėnesių, kaip ligonis, buvo pervežtas į Petrapilio kalėjimo vienetą, į koncentracijos lagerį netoli Petrapilio ir galiausia į Maskvos kalėjimą. 1933 m. buvo iškeistas į bolševikų šnipus, sugautus Lietuvoje ir pervežtas į Lietuvą. Tik tada viešuma sužinojo, kad jis yra vyskupas. Trečią kartą bolševikų buvo suimtas 1946 m. ir kelintas įvairiuose kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose iki 1956 m. Grįžęs į Lietuvą negalėjo ne tik valdyti savo vyskupijos, bet, po to kai neatsiklausęs kulto ministro vyskupu pakonsekravo kun. V. Sladkevičių, negalėjo net gyventi Kaišiadorių vyskupijos ribose. Apsigyveno Šeduvoje, kur išbuvo iki savo mirties. Palaidotas Kaišiadorių katedroje.

PROFESORIUS MYKOLAS BIRŽIŠKA

Los Angeles mieste š.m. rugpiūčio 24 d. mirė Nepriklausomybės akto signataras prof. Mykolas Biržiška, sulaukęs 80 metų amžiaus. Jis buvo gimęs 1882 m. rugpiūčio 24 d. Višniškuose. Gimnaziją baigė Šiauliuose, o teisės mokslus Maskvos universitete 1907 m. 1917 m. buvo išrinktas į Lietuvos Tarybą, 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą. 1922 m. buvo lenkų ištremtas iš Vilniaus į Lietuvą. Buvo kalintas Lukiškių kalėjime caro lai-

kais ir lenkų valdymo metais. Kaune buvo Aušros gimnazijos direktorius, universiteto profesorius, Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas, universiteto prorektorius ir rektorius. Tremtyje, Vokietijoje iki 1949 m. profesorius Pabaltijo universitete Pinneberge. Amerikoje nuvyko 1949 m., apsigyveno Los Angeles ir čia gyvai reiškėsi lietuviškojoje veikloje iki pat mirties. Išleido daug veikalų Lietuvoje ir užsieniuose.

IŠ LIETUVIŠKŲJŲ PERIFERIJŲ VOKIETIJOJE VEIKLOS

Salzgitter - Lebenstedt. 1962 m. rugsėjo 2 d. Šv. Juozapo parapijoje, kurioje, į kurią susirinko virš 50 tos apylinkės mūsų tautiečių, kuriai buvo paminėta mūsų Tautos šventė - rugsėjo 8-toji. Ta proga, atvykęs pamaldoms Hamburgo klebonas kun. V. Šarka perskaitė Vinco Natkaus - Natkevičiaus paskaitą tema "Dvasinė lietuvių tautos didybė".

Ten pat įvyko ir apylinkės narių visuotinas susirinkimas, kurį atidarė einąs apylinkės p-ko pareigas K. Masiliūnas. Susirinkimo pirmininku vienbalsiai buvo išrinktas Bitneris ir sekretore p. Flinderienė. Po Masiliūno pranešimo įvairiais apylinkės reikalais, įvyko naujos apylinkės valdybos, kontrolės komisijos ir šalpos komisijos rinkimai. Valdybon buvo išrinkti: Rupkalvis, Masiliūnas, Juškys, Kotkis ir Kotkytė, kurie pareigomis pasiskirstė sekančiais: Pirmininkas - Rupkalvis, išdininkas - Masiliūnas, sekretorius - Juškys, švietimo vadovas - Kotkis ir jaunimo vadovė - Kotkytė. Kandidatais liko: Flinderienė, Preusienė ir Latvaitis. Į Kontrolės komisiją buvo išrinkti: Bitneris, Stasiūnienė ir Ščerbavičius. Kandidatais liko Česna ir Veisas. Į Šalpos komisiją išrinkta: Stasiūnas, Flinderis ir Zandovaitė-Preusienė.

Atvykęs į susirinkimą Kr. Valdybos įgaliotinis Ž. Saksonijai I. Apurbis, pasveikino susirinkusius Tautos šventės proga ir padarė trumpą pranešimą dėl patalpų nuomavimo apylinkėi įvairiems jos reikalams apie šalpos reikalus ir apie Lietuvos Veteranų Sąjungą "Ramovė". Ta proga padėkojo p. Bitnerienei už audžiamas juostas ir kaklaryšius tautinių šokių grupei ir p. Česnienei už siuvimą tautinių rūbų.

Burgsteinfurtas. Mirė Mėta Švirkslienenė - Žemaitaitė, gim. 1895.X.4. Jelovirdžių kaime, Pagėgių apskr.

Luebeckas. Rugsėjo 4 d. Martynas Labutis sukako 90 metų amžiaus. Šis Mažosios Lietuvos patriotas lietuvis per ilgą savo amžių yra daug nuveikęs mūsų tautos labui. Už nuopelnus Lietuvai Lietuvos vyriausybės buvo apdovanotas Gedimino Ordenu ir Šaulių Žvaigžde.

LIUTERONŲ PASAULINĖ SAJUNGA RUSEL/BAVARIJOJE TURĖJO KONFERENCIJĄ

Čia buvo atstovaujamos egzilinės Ev.-Liuteronų bažnyčios tremtyje, kurių tarpe estai, latviai, lenkai, čekai, vengrai, jugoslavy ir lietuviai. Lietuvius atstovavo Kun. Senj. A. Keleris ir Fr. Škerys. Be to dar dalyvavo egzilinės ortodoksų bažnyčios iš Rusijos, Ukrainos, Rumunijos, Bulgarijos ir Albanijos. Konferencijos su pičia darbotvarke vyko nuo rugsėjo 3 iki rugsėjo 7 d.

LUNDO UNIVERSITETUI ŠVEDIJOJE REIKALINGAS LEKTORIUS LIETUVIŲ KALBAI

Minėtame Švedijos Universitete šioms metams yra numatyta lietuvių kalbai 100 valandų su 4-5000 kronų atlyginimu. Asmuo, kuris gerai moka lietuvių kalbą (su augštojo mokslo cenzu, arba studentas)

ir norėtų vykti Švedijon dėstyti, prašomas kreiptis Kr. Valdyben. Svarbiausias tokiu asmens uždavinys būtų praktiškai vadovauti lietuvių kalbos kursams, turint galvoje taip pat specialius kursus iš Lietuvos Geografijos, Kultūros istorijos ir literatūros, prisiliekant Švedijos universiteto priimta programa.

LIETUVOS KONSULATO ČIKAGOJE SKUBUS PAIEŠKOJIMAS

Lietuvos Konsulatas, 6147 South Artesian Avenue, Chicago 29, Illin., USA palikimo reikalu skubiai paieško Ponia S t a k i e n su jos dukra Laima, savo laiku gyvenusias Muenchene. Žinantieji apie minėtas, prašomi nedelsiant pranešti konsulatui.

"EXUL FAMILIA" SUVAŽIAVIMAS ROMOJE

Rugpiūčio 3 - 7 dienomis Romoje įvyko tarptautinis tramtinių bei emigrantų suvažiavimas, kuriuo buvo norėta visų pirma išreikšti viešą padėką Popiežiui už visą apaštališkojo Sosto rūpestį ir paramą tremtiniams bei naujakuriams svetimuose kraštuose. Labai daug šios pagalbos, ypač per CARITAS - NCWC yra patyrę ir mūsų tautiečiai.

Lietuvių emigraciją Amerikoje atstovavo prel. Balkūnas ir BALFO pirmininkas kan. dr. J.B. Končius. Gausūs tautiečių būriai atvyko iš artimesnių kraštų: Anglijos, Francūzijos ir Vokietijos. Pastarie vadovaujami Sielovačos direktoriaus Tév. Alf. Bernatoni, OFMCap.

Dalis bendrosios suvažiavimo programos buvo skirta atskirų tautbių pasibuvimui savo tarpe. Lietuvių susitikimas buvo paženklintas Maironio sukaktimi. Tautos Dainiaus minėjime pagrindiniu kalbėtoju buvo kun. Kuzmickas iš Anglijos. Castelnuovo lietuvių Saleziečių tautiniai gražiai pasirodė su inscenizuotomis Maironio dainomis ir krestrėliu, o Vasario 16 gimnazijos meno ansamblis, vadovaujamas m. Elizos Gedikaitės, su deklamacija ir tautiniais šokiais. Lietuvių minėjimą pagerbė savo atsilankymu Vatikano Ypatingųjų Reikalų Kongracijos sekretorius arkivyskupas Samorė, savo diplomatinę tarnybą pradėjęs Lietuvoje, kaip tik Maironio mirties metais.

Lietuviai dalyvavo ir bendrose pamaldose už persekiojamą Bažnyčią, kryžiaus keliuose Kolizėjuje bei audiencijoje pas popiežių XXIII, kuriam buvo įteiktos simbolinės dovanos. Tarptautinis meno vakaras olimpiniam Palazzetto dello Sport prieš tūkstančius žiūron parodė Romai pirmą kartą lietuviškų tautinių šokių grožį.

Lietuvių dalyvavimą organizavo prel. Tulaba, kan. Ignatavičius ir veiklusis Italijos Liet. Bendruomenės pirmininkas kun. Mincevičius. Dalyviai šiltai atsiliepia apie Šv. Kazimiero Kolegijoje patirtą lietuvišką svetingumą.

IŠ VASARIO 16 GIMNAZIJOS GYVENIMO

Pradėtas mokslas

Po atostogų mokslas pradėtas rugsėjo mėn. 12 d. Sugrįžę moksleiviai buvo maloniai nustebinti, pamatę gražiais lietuvių ir pasaulinių dailininkų reprodukcijų paveikslais išpuoštus koridorius ir visus kambarius. Tą darbą vasaros atostogų metu atliko dailės mokytojas p. Inspekt. A. Krivickas. Taip pat atostogų metu aptvarkyti kl

sių barakai, parūpintos naujos krosnys.

Naujai priimti į Gimnaziją 9 moksleiviai - 2 berniukai ir 7 mergaitės. Į pirmą klasę priimta 4 mok., antrą - 1, trečią - 3 ir ketvirtą - 1. Dėl įvairių sumetimų išstojo 4 mok. - du iš pirmos, 1 iš penktos ir 1 iš šeštos klasės.

Tautinių šokių grupės pasirodymai

Abi tautinių šokių grupės (jaunesniųjų ir vyresniųjų) ir vasaros atostogų metu turėjo du gražius pasirodymus su tautiniais šokiais prieš gausią svetimtaučių publiką. Vienas jų įvyko liepos mėn. pabaigoje Koenigsteine per "Kirche in Not" Kongresą, antras - rugpiūčio pradžioje "Exul Familia" suvažiavimo metu, Romoje. Čia šokiai buvo atlikti du kartu: Maironio minėjime ir įvairių tautų tremtinių pasirodyme. Abi grupės savo gražiu technišku šokių išpildymu turėjo didelio pasisekimo ir iššaukė žiūrovų gausių ovacijų. Romoje įvairių tautų pasirodyme šoko tik vyresniųjų grupė ir išpildė tik du šokius. Atsižvelgiant į mūsų tautinių drabužių pranašumą, šokių turinį ir gerą techniką, mūsų Gimnazijos šokių grupei tektų pripažinti pirmą vietą. Šokių grupes globojo ir joms vadovavo Gimnazijos kapelionas kun. J. Riaubūnas ir tautinių šokių mokytoja p. E. Gedikaitė-Tamošaitė. Šie šokių grupės pasirodymai įvyko dėka Kat. Sielovados Direktoriaus Tėv. Alf. Bernatonio, kuris apmokėjo visas išlaikymo ir kelionių išlaidas.

Garbingas svečias

Vasaros metu Gimnaziją aplankė ir apžiūrėjo visas jos patalpas kun. prel. Balkūnas, iš Amerikos. Gaila, kad moksleiviai tuo metu buvo atostogose ir nebuvo galima svečią tinkamai pagerbti. Tačiau dalį moksleivių jisai matė Romoje.

HUETTENFELDUI 150 METŲ !

Kur pagal seną padavimą Sygfrydas, Nybelungų Giesmės herojus, tarp Wormso ir Odenwaldo prie upelio buvo nužudytas, kur kadaise vingiavosi pašto karietai kelias tarp Mannheimo ir Bergstrassės, kur karaliai ir kunigaikščiai arti esančiame miške medžiojo laukinius žvėris, šiandien čia guli Huettenfeldas. Puošnūs naujos statybos namai, garbingai pasenę istoriniai namai, švarūs keliai ir vieškeliai, ir Rennhofo Pilis sveikina kiekvieną pakeleivį jau iš tolo. Šią pilį 1852.III.1 pastatė baronas Rotšildas, atvykęs iš Frankfurto. Jis buvo savo laiku karališkosios šeimos žymus finansų patarėjas.

"Mannheimer Nachrichten" paduoda visą 150 metų kroniką apie vietovę, kurioje yra prisiglaudusios centrinės lietuvių institucijos - PLB Vokietijos Krašto Valdyba ir Vasario 16 Gimnazija.

PER TARPTAUTINIŲ IR VOKIETIJOS RAUDONUOSIUS KRYŽIUS PAIEŠKOMI

ŠIE ASMENYS:

- ANTANAVIČIUS Jurgis, vedęs su 4 suaugusiais vaikais.
BAKANOVAS Jonas-Iwan Efremo, gim. 1900-1908 m., Kaune.
BARTKEVIČIUS Vladas, gim. 1917 m., Panevėžy.
BICHNEVIČIUS Marijus, gim. 1902 m., gyveno Bichniškių dv., Šaulių apskr.
BERGMANN Elfriede, gim. Gerlach, 1918 m., Klaipėdoje.
BIELIUKAS Juozas, gim. 1912 m. vasario 2 d.
DYBULSKYTE Danutė.
DOBAT anksčiau vad. (MEDINAT) Gertruda, gim. 1926 m.
 vaikai: Meta-Ida, Kurt ir Walter gime Krähenberge.
GEGŽDA Antanas, gim. 1922.12.12.
GERLACH Elzė, GALDIKS, gim. 30.3.91 m., Skirvistell, Šilutės apskr.
GERLACH Charlotte, gim. 1923 m., Gnieballen, užsiēm. Kirpėja (Friseuse)
GUDAITYTE Lyda, gim. Sugintų kaime, Tauragės apskr.
IZGANAITIENE Ona, gim. Sakalauskaitė, duktė Jurgio, gim. 1902 m. Naumiestų
JOVARAUSKAS Algimantas-Feliksas, sūn. Jono, gim. 14. I. 1932 m. (broliai)
JOVARAUSKAS Zigmantas-Juozapas, sūn. Jono, gim. 16.12.1933 m.
KATILIUS Mykolas, gim. 1922/23 m. Manoma, kad gyv. Australijoje.
KAIRIS Antanas (KAJRYS), gim. 3.12.1924 m., Mecenų km., Kėdainių apskr.
KATTOWIC Mykolas (Nikolaus), gim. 23.5.24 m., Vilniuje, Vytauto gt. 4a.
KLINGER Heinrich ir Ona su 4 vaikais: Artūru, Paulius ir Erna.
KNORR Ida, gim. Milkereit, pask. gyv. vieta Tilžė.
KLIPSCHT Steponas (Stefan), gim. 23.12.92, gyv. Amerikoje.
KREBSTAKIES Paulius-Bernardas, gim. apie 1923 m.
KRIPTAVIČIUS Jonas, sūn. Kazio, gim. 1925 m.
KUDRIASOVAS Samsonies, sūn. Milentians, gim. 1925 m., lietuvis.
KUJALIS Vilius, sūn. Jono, gim. 1915 m., Krikonių kaime.
KUNSTEIN Fritz, gim. 10.10.1906 m., Trakseden, Šilutės apskr.
KUPRELIS Steponas, sūn. Juozo, gim. 1910-1913 m.
LINGAITIS Juozas, gim. 5.10.1921 m., Mozikiškių km., Tauragės apskr.
MAZANKO Jonas (Iwan), sūn. Ipolito, gim. 1923/26 m.
MORDOŠAITE Monika, duktė Juozo, gim. 1925 m., Utenos apskr.
MOSKALJUNAS Stasys, sūn. Antano, gim. 5.10.1926 m., Pabradėje.
MARKUS Antanas, gim. 1907 m., Kretingos apskr.
MATINKAS Alexander, gim. 5.8.1907 m.
MATINKAS Meta, gim. Malzam.
MAKŠTUTUENE-Svarcaitė Irena, duktė Augusto, gim. Vilkaviškio apskr.
MOSKUS Stasys, gim. 7.10.1943 m., sūn. Vinco, gim. 15.12.1910 m.,
 Tauragės apskr. Paieškomi vaiko tėvai.
MITZKUS Ida, gim. 12.4.1914 m., Galsdongoneiten, Pagėgių apskr.
MYLIMAS Vladas iš Jenota (Tauragės)
NAVICKAS Pranas, sūn. Mykolo, gim. 1896 m., Mikassa kaime, Lenkijoje.
PASER Ona - Milkereit, gyv. vieta, Mantvillaten (Tilžė)
REIDIES (REIDYS) Meta-Milkereit
REŠUTAUSKAS Mykolas.
REUTER Gudrun, gim. 1923 m.
REUTER Vera - Jung, gim. 1913-14 m., pask. gyv. vieta Berlynas.
RUSKIES Franz, gim. 1912 m. 1944 m. kaip darbininkas išvyko į Kōlną.
RUCH Ruth.
SIDERAVIČIUS Pranas, gim. 4.7.1914 m., Dortmund.
SINIAKOVAS Jonas, sūn. Gerasimo, gim. 16.2.1907 m.
SIRUTIENE Magdalena-Dismonas, gim. 1913 m., duktė Jono.
SUPRONAS Petras, sūn. Jono, gim. 23.5.1922, Padotnowis kaime.
SUBRIES Morta ir Franzas, per karą gyveno Duisburge.
TAMASAUSKAITE Zosė, gim. 1921/22 m. 1944 m. išvyko į Angliją.
CEPONKUS Alexas, gim. 2.2.1919 m., Radzilišky.
TALALIS Stasys, gim. 1922 m., Grabuvka.
TRIUSAS Mykolas, gim. 1910-1915 m.
VARIOKOJIS Bronislovas, gim. 25.8.1921 m., Pandelio apskr.
VENTCKUS Jurgis-Alfonsas, gim. 1924 m., Bunciškio km.